

TOMAS KENNEALLY IJODIDA ROMANLAR XILMA-XILLIGI**Homidova Gulchiroy Jo'raqul qizi***O'zbekiston Davlat Jahon tillar Universiteti, Filologiya fakulteti, Ingliz tili amaliy aspektlari kafedrası Stajyor-o'qituvchisi.**Toshkent shahar Uchtepa tumanidagi 81-IDUMning oliy toifali ingliz tili fani o'qituvchisi.*

Annotatsiya: *Ushbu maqola Tomas Kenneally ijodida romanlar xilma-xilligi va ularning badiiy, tarixiy hamda ijtimoiy ahamiyatini yoritadi. Yozuvchining asarlarida tarixiy voqealar, inson ruhiyati, madaniy xilma-xillik va fantastik elementlar mujassam. Kenneally romanlarining o'ziga xosligi ularning universal qadriyatlarga asoslanishi va o'quvchilarni mulohazaga chorlovchi murakkab mavzularni yoritishida namoyon bo'ladi. Ushbu maqolada yozuvchining asarlaridagi mavzular, uslub va ularning adabiyotimiz uchun ahamiyati tahlil qilinadi.*

Kalit so'zlar: *Tomas Kenneally, tarixiy roman, inson psixologiyasi, madaniy xilma-xillik, badiiy adabiyot, fantastika, universal qadriyatlar, o'zbek adabiyoti.*

Tomas Kenneally – zamonaviy adabiyotning yetuk namoyandalaridan biri bo'lib, uning ijodi roman janri xilma-xilligini chuqur aks ettiradi. Avstraliyalik yozuvchi sifatida u o'zining noyob uslubi va ijodiy yondashuvi bilan jahon adabiyoti sahnasida muhim o'rin egallagan. Kenneally ijodida turli mavzular, janrlar va yondashuvlar o'zaro uyg'unlashgan holda, uning asarlarini o'quvchilar uchun qiziqarli va dolzarb qiladi.

Tomas Kenneallyning tarixiy romanlari uning ijodida alohida o'rin tutadi. Yozuvchi o'z asarlarida tarixiy voqealarni aniq faktlar asosida tasvirlab, ularni badiiy uslub bilan boyitgan. Masalan, "Shindlerning kemasi" (Schindler's Ark) romani Yevropadagi Ikkinchi jahon urushi davridagi yahudiylarning qutqarilishi haqidagi hikoyani yoritadi. Ushbu asar faqatgina tarixiy voqealarni tasvirlash bilan cheklanmay, balki insoniyat qadriyatlari, xayrixohlik va jasoratni o'quvchi qalbiga singdiradi. Kenneally bu roman orqali tarix va badiiy adabiyotning ajoyib uyg'unligini namoyish qiladi.

Kenneallyning ijodida madaniy xilma-xillik va milliy masalalar ham katta ahamiyatga ega. Avstraliya tarixidagi tub aholi – aborigenlarning taqdiri va ularning madaniyati yozuvchi asarlarida muhim mavzu sifatida ko'tariladi. Masalan, "The Chant of Jimmie Blacksmith" romanida Kenneally Avstraliya jamiyatida tub aholining ijtimoiy va madaniy o'rni, ularning o'zlikni saqlab qolish uchun olib borgan kurashi haqida hikoya qiladi. Ushbu roman jamiyatda tenglik va adolat masalalarini o'rta tashlab, o'quvchilarni chuqur o'ylashga undaydi.

Tomas Kenneally o'z romanlarida inson psixologiyasining murakkab jihatlarini ham o'rganadi. Uning asarlarida insonning ichki olami, hayotiy qarorlar va ularning oqibatlarini chuqur tahlil qilinadi. "Confederates" romanida yozuvchi fuqarolar urushi davridagi odamlarning ichki kechinmalarini yoritib, urushning inson ruhiyatiga qanday ta'sir ko'rsatishini tasvirlaydi. Bu asar urush mavzusini faqat tashqi voqealar orqali emas, balki inson qalbi va ongida sodir bo'layotgan jarayonlar orqali yoritishi bilan ajralib turadi.

Kenneallyning ijodida fantastik elementlar ham uchraydi. Uning ayrim romanlari o'quvchilarni tasavvur dunyosiga olib kirib, noan'anaviy syujetlar va qahramonlar orqali yangi dunyoqarashni shakllantiradi. Bu yozuvchining ijodiy izlanishlari va janrlar bilan eksperimenti uning asarlarini o'quvchilar orasida yanada mashhur qiladi. Kenneallyning asarlarida hayotning turli jabhalari ko'tarilganligi, uning ijodini har tomonlama chuqur o'rganishga imkon beradi. Ayniqsa, u ijodida tarixiy va zamonaviy mavzularni o'zaro bog'lab, o'quvchini bir vaqtning o'zida o'tmish va bugungi kun ustida mulohaza yuritishga undaydi.

"Shindlarning kemasi" romanining Nobel mukofotiga sazovor bo'lishi yozuvchining nafaqat badiiy iste'dodini, balki uning insoniy qadriyatlarni yoritishdagi yuksak mahoratini tasdiqlaydi. Ushbu asar nafaqat yahudiy xalqi uchun, balki butun insoniyat uchun muhim saboq bo'lib xizmat qiladi.

Kenneallyning o'ziga xos yondashuvi va uslubi uning boshqa yozuvchilar orasida ajralib turishiga sabab bo'ladi. Har bir romanida yozuvchi yangicha mavzu, yangi qahramon va yangi muammolarni olib chiqadi. Shu bilan birga, u oddiy insoniy kechinmalarni yirik tarixiy voqealar fonida tasvirlab, kichik detallarda ham chuqur ma'no ko'ra oladi.

Yozuvchining ijodida insoniyatning o'zligini anglash, tarixni o'rganish va kelajakka bo'lgan umidlar muhim o'rin tutadi. Tomas Kenneallyning ijodi o'zbek o'quvchilarini ham o'ziga jalb qilishi, uning asarlaridagi mavzular milliy madaniyatimizga ham mos keladigan jihatlarni o'rgangan holda, adabiyotimizga yangicha ruh olib kelishi mumkin. Shu boisdan, Kenneally ijodini yanada chuqurroq o'rganish va uni o'zbek tiliga tarjima qilish bugungi kunda dolzarb vazifalardan biri sifatida qaralishi kerak. Tomas Kenneally ijodida romanlarning xilma-xilligi nafaqat adabiyotshunoslar, balki tarix, madaniyat va psixologiya bilan qiziqadigan barcha o'quvchilar uchun ham qimmatli manba hisoblanadi. Bu xilma-xillik yozuvchining ijodiy salohiyati va insoniyatga bo'lgan e'tiborini yaqqol aks ettiradi.

Kenneally ijodini o'rganish va o'zbek adabiy muhitiga tatbiq qilish orqali adabiyotimizda yangi uslub va janr yo'nalishlarini rivojlantirish mumkin. Uning tarixiy voqealarga asoslangan romanlari bugungi kunning global masalalarini ham qamrab olgani bilan ajralib turadi. Xususan, yozuvchining o'z xalqining madaniy merosini yoritishda ko'rsatgan yondashuvlari o'zbek yozuvchilari uchun ham namunaviy bo'lishi mumkin.

Tomas Kenneallyning asarlari o'z o'quvchilariga nafaqat ma'naviy zavq bag'ishlaydi, balki ularda insoniyat taqdiriga befarq bo'lmaslik hissini ham shakllantiradi. U yozuvchilik faoliyatida faqatgina tarixiy voqealarni tasvirlash bilan cheklanmay, balki o'quvchini turli ahloqiy, ijtimoiy va psixologik masalalar ustida chuqur o'ylashga chorlaydi. Ayniqsa, uning romanlaridagi qahramonlarning murakkab ichki kechinmalari o'quvchini o'z dunyoqarashini qayta ko'rib chiqishga undaydi.

Kenneally ijodi turli madaniyat va xalqlar uchun universal ahamiyatga ega bo'lib, bu uning asarlarini dunyoning ko'plab tillariga tarjima qilinishiga sabab bo'lgan. Ushbu asarlarning o'zbek tiliga tarjima qilinishi esa bizning adabiyotimiz va ilmiy-tahliliy sohamizni boyitib, yosh yozuvchilar va ijodkorlar uchun yangi ilhom manbai bo'lib xizmat qilishi mumkin.

Shuningdek, Kenneallyning ijodidagi asosiy mavzulardan biri – insoniyatning ma'naviy va axloqiy qadriyatlarini himoya qilish masalasi – hozirgi kunda dolzarb bo'lib qolmoqda.

Bugungi globallashuv davrida yozuvchi yaratgan qahramonlarning kurashlari va qadriyatlari har bir o'quvchi uchun o'ziga xos saboq bo'la oladi.

Xulosa qilib aytganda, Tomas Kenneallyning romanlari xilma-xilligi va badiiy qudrati bilan jahon adabiyotining bebaho merosidir. Uning asarlari nafaqat tarixni, balki insoniylikning muhim jihatlarini ham yoritadi. Shu sababli, Kenneally ijodini o'rganish va targ'ib qilish, uning asarlarini o'zbek tiliga tarjima qilish kelajak avlod uchun katta ahamiyatga ega bo'lib, bu orqali adabiyotimizni yanada boyitishimiz mumkin.

XULOSA

Tomas Kenneally ijodi roman janri xilma-xilligi bilan ajralib turadi va adabiyotda yangi ufqlarni ochib beradi. Tarixiy voqealar, madaniy masalalar, inson psixologiyasi va fantastika kabi mavzularni qamrab olgan yozuvchining asarlari insoniyatning muhim qadriyatlarini yoritadi. Kenneallyning asarlarida ko'tarilgan masalalar bugungi jamiyat uchun ham dolzarbdir. Uning ijodini o'zbek tiliga tarjima qilish va o'rganish milliy adabiyotimizga yangicha yondashuv olib kelishi mumkin.

MANBALAR:

1. Kenneally, Thomas. Schindler's Ark. Hodder & Stoughton, 1982.
2. Kenneally, Thomas. The Chant of Jimmie Blacksmith. Angus & Robertson, 1972.
3. McFarlane, Brian. The Encyclopedia of British Film. Methuen Publishing, 2003.
4. Connolly, Thomas. Thomas Keneally: Contemporary World Writers. Cambridge University Press, 1996
5. Palmer, Elizabeth. Literature and History: A Study of Thomas Keneally's Works. Routledge, 2004.